

Výstava Jána Triašku je autorskou premiérou v Galérii umelcov Spiša. Umelec uvádza cyklus veľkoformátových malieb „Pod Kriváňom“, pripomínajúcich nadčasovosť žánrových výjavov v diele Martina Benku, a symbolizujúcich návrat k prapodstate vnútorne slobodného človeka.

Miesto / kontakt: **Galéria umelcov Spiša (GUS) – kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja,**
Zimná 46, Spišská Nová Ves, www.gus.sk

Názov výstavy: **Ján Triaška: Pod Kriváňom**

Termín výstavy: **23. 7. 2025 – 28. 9. 2025**

Vernisáž výstavy: streda, 23. 7. 2025 o 17.00

Kurátorka výstavy: **Mgr. art. Katarína Balúnová, ArtD.**

Kontakt pre médiá: **Mgr. Lucia Benická, riaditel@gus.sk, 0948 882 717**

O výstave na webe: <https://www.gus.sk/jan-triaska-pod-krivanom/>

Galéria umelcov Spiša, kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja, uvádza profilovú výstavu autora Jána Triašku: Pod Kriváňom, ktorá predstavuje výrazný príspevok do diskusie o súčasnej angažovanej maľbe a jej spoločenskej úlohe v stredoeurópskom priestore. Umelec vo svojom novom projekte pokračuje v aktivistickom uchopení umenia a tematizuje ohýbanie hodnôt občianskej spoločnosti. Výstava je uvedená v rámci dramaturgického cyklu *Profily*, v kurátorskej koncepcii Kataríny Balúnovej.

Ján Triaška sa vo svojej tvorbe dlhodobo zaoberá kritikou spoločensko-kultúrnej situácie. Jeho diela sú vizuálnym manifestom o otázkach národnej identity, kultúrnej kontinuity a našich morálnych postojoch. Vo svojich prácach využíva postmoderný naratív, v ktorom sa stretávajú odkazy na historickú figuratívnu maľbu s ikonografiou pop kultúry súčasnosti.

Kurátorka výstavy Katarína Balúnová uvádza: „Veľkoformátové maľby z poslednej autorovej série pracujú s témou slovenských veľhôr, pričom centrálnym motívom je Kriváň. Tento vrch je chápaný nielen ako geografický bod, ale aj ako symbol národnej identity, slobody a historickej pamäte. Autor sa neuspokojuje s tradičným poňatím krajinomaľby, ale posúva ju do polohy vizuálneho komentára k aktuálnym spoločenským témam. V obrazoch nachádzame odkazy na deštrukciu a premenu, čo môžeme čítať ako metaforu ohrozených hodnôt, neistotu a krehkosť súčasného sveta. Apokalyptická krajina je tiesnivou výpoveďou o meniacich sa spoločenských paradigmách, pričom vyvstávajú otázky o charaktere nových istôt v tejto turbulentnej dobe. Zobrazené hory sú fragmentované a opätovne vrstvené v postmodernej farebnosti. Kriváň sa stáva prvkom, s ktorým je možné voľne manipulovať, skladať ho a prekladať podľa ľubovôle. Výsledné totemické architektúry balansujú na hrane stability a rozpadu, stávajú sa akýmsi legom na lokálno-globálnom ihrisku sveta. Kto je tou mocou, ktorá sa s nami hrá? Nakoľko nás naša „suverénnosť“ vytrháva z historických a morálnych väzieb a vytvára z nás (opustené) ostrovy? Umelec apeluje na aktívny postoj skôr ako sa súčasné príbehy stanú naším vlastným epitafom.“

Profil autora

Ján Triaška (1977) sa narodil v Novom Sade, Srbsko. V r. 1996 – 1999 študoval na Akadémii umení Nový Sad, Katedra maľby, v ateliéri prof. J. Rakidžića. V r. 1999 – 2003 pokračoval v magisterskom štúdiu na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, Katedra maľby, ateliér prof. J. Bergera, kde neskôr v r. 2007 úspešne ukončil doktorandské štúdium. V r. 2000 získal UNESCO Bursaries for Artist grant pre pobyt na Centre d'Art i Natura v Španielsku. V r. 2008 bol finalistom Maľby roka – Cena Nadácie VÚB. V r. 2012 sa zúčastnil medzinárodnej prehliadky umenia Bienále architektúry v Česko-Slovenskom pavilóne v Benátkach, Taliansko. Samostatne vystavoval na Slovensku a v zahraničí. Prezentoval sa na mnohých kolektívnych výstavách v Európe a zúčastnil sa mnohých sympózií v zahraničí. Od r. 2014 pracuje na Fakulte výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici, kde od r. 2017 pôsobí ako vedúci Katedry maľby a vedie ateliér maľby STARTUP.

Galéria umelcov Spiša, kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja, patrí medzi najmladšie zberateľské inštitúcie v regióne, založená v r. 1987. Zameriava sa na profesionálne výtvarné umenie s prioritnou orientáciou nielen na spišský región: v poslednom desaťročí sa pôsobenie galérie rozširuje z regionálneho na širší národný a európsky priestor. Zberkový fond k 30. 12. 2024 tvorí 2 596 výtvarných artefaktov, časť z nich je prezentovaná v troch stálych expozíciách – Terra Gothica, Jozef Hanula a Záhrada umenia. Galéria realizuje množstvo sprievodných a edukačných programov v dialógu so zbierkou a aktuálnymi výstavnými konceptmi. V r. 2024 uviedla 20 výstav, prezentovala 121 vystavujúcich umelcov z 8 krajín, uviedla 110 programov, obohatila zbierku o 35 nových akvizícií, doplnila 229 knižných prírastkov a počas roka privítala cez 18 000 návštevníkov.